

ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом»
Хмельницький інститут МАУП
Кафедра права та правоохоронної діяльності
<http://www.maup.km.ua/institut/kafedri/kafedra-komercijnogo-ta-trudovogo-prava/>

Назва дисципліни	Екологічне право
Викладач (-і)	Охман Ольга Василівна
Портфоліо викладача (-ів)	http://www.maup.km.ua/informaciya/portfolio-ohman-ov.htm
Контактний тел.	+38(097)-964-31-32
E-mail:	olgaohman@gmail.com
Сторінка дисципліни на сайті	http://www.maup.km.ua/institut/kafedri/kafedra-komercijnogo-ta-trudovogo-prava/
Консультації	вівторок, 2 години, 13.20-14.40, ауд.311
Розглянуто на засіданні кафедри	Протокол від «30» серпня 2021 р. № 1
Ухвалено на засіданні Науково-методичної ради	Протокол від «31» серпня 2021 р. № 1
Затверджено на засіданні Вченої ради	Протокол від «31» серпня 2021р. № 7

1. Коротка анотація до дисципліни. Навчальна дисципліна «Екологічне право» передбачає поглиблене вивчення та засвоєння студентами норм екологічного законодавства України, що посідає своєрідне місце в системі правових дисциплін і зумовлено насамперед предметом його регулювання. Предмет курсу «Екологічне право» – сукупність правових норм, що регулюють правовідносини щодо раціонального використання, відтворення й охорони природних ресурсів, охорони навколишнього природного середовища та забезпечення екологічної безпеки для життя і здоров'я людини. Успішне оволодіння курсом «Екологічне право» – неодмінна умова становлення студента чи слухача, його професійної культури та високої кваліфікації. Для досягнення цієї мети студенти і слухачі мають досконало вивчити рекомендовані нормативні акти й галузеву юридичну літературу. Програма містить основні теми курсу, в яких відображено як теоретичні проблеми екологічного права, так і основні положення чинного законодавства та практики його застосування.

2. Мета: формування у студентів-правників сталої системи еколого-правових поглядів і знань, навичок застосування екологічного законодавства, підвищення рівня свідомості та еколого-правової культури, розуміння необхідності позитивної екологічно спрямованої поведінки, вміння вибору оптимальних державно-правових засобів щодо забезпечення екологічної безпеки людини у процесі будь-якої діяльності, охорони довкілля, ефективного використання природних ресурсів та захисту екологічних прав особи,

3. Завдання: вивчення дисципліни полягає в тому, щоб студенти набули таких знань, умінь і навичок: знати відповідно до програми основні категорії й інститути екологічного права, уміти розкрити їх зміст; засвоїти основні положення нормативно-правових актів, що регулюють природоресурсні, природоохоронні правовідносини, розробити на підставі визначення юридичних властивостей пропозиції щодо вдосконалення чинної нормативно-правової бази на основі виявлених ознак її недосконалості за результатами вивчення й аналізу ефективності чинних нормативно-правових актів, наявної практики регулювання суспільних відносин щодо використання природних ресурсів, охорони навколишнього природного середовища та забезпечення екологічної безпеки; уміти застосовувати відповідні нормативні акти, складаючи еколого-правові документи, вирішувати конкретні практичні питання, пов'язані із застосуванням норм екологічного права.

4. Формат курсу: очний (*offline*) та заочний (*online*)

5. Програмні результати навчання (інтегральні, фахові компетентності):

Табл.1

Компетентність	Ступінь сформованості компетентності	Оцінювання
Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні	Частково, в аспекті виконання завдань, передбачених професійною діяльністю за спеціалізацією освітньої програми	Підсумкове (залік)
Здатність бути критичними і самокритичними	Повністю. Співвідноситься з метою курсу	Поточне, рубіжне (модульний контроль), підсумкове (залік)
Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	Частково. Разом з іншими освітніми компонентами освітньої програми	Поточне, рубіжне (модульний контроль), підсумкове (залік)
Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел	Частково. Разом з іншими освітніми компонентами освітньої програми	Поточне, рубіжне (модульний контроль), підсумкове (залік)
Здатність забезпечувати дотримання нормативно-правових та морально-етичних норм поведінки	Повністю. Співвідноситься з метою курсу	Поточне, рубіжне (модульний контроль), підсумкове (залік)

6. Тривалість курсу. 90 годин (3 кредити ЄКТС), з них: 32 годин – аудиторної роботи; 58 годин – самостійної роботи, залік – 2 години.

7. Статус дисципліни: обов'язкова

8. Пререквізити: Навчальна дисципліна «Екологічне право» належить до вибіркових компонентів освітньої програми за спеціальністю «Право», галузі знань «Право». Дисципліна «Екологічне право» вивчається після вивчення навчальних дисциплін «Правознавство», «Конституційне право», «Адміністративне право», «Кримінальне право», «Цивільне право», а її вивчення передуює «Адміністративна відповідальність».

9. Технічне й програмне забезпечення /обладнання – використовувати сервіси ВРУ, КМУ, ЄРСП, Національної бібліотеки імені В.І. Вернадського, Національної парламентської бібліотеки.

10. Політика курсу:

- Передбачає роботу в команді.
- Клімат в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивного диспуту.
- Виконання завдань у встановлений термін.
- Відпрацювання пропущених занять можливе під час самостійної підготовки та консультацій викладача.
- Дотримання академічної доброчесності.
- Презентації та доповіді мають бути авторськими і оригінальними.

11. Зміст дисципліни: Курс складається з двох змістових модулів. Кожен модуль, у свою чергу, складається з лекційної та семінарської частин:

- Змістовий модуль 1 «Загальні положення екологічного права» (лекційні теми 1, 2, 3, 4; семінарські теми 2, 4);
- Змістовий модуль 2 «Особлива частина екологічного права» (лекційна тема 5, 6, 7, 8, 9, 10; семінарські теми 5, 8, 9);

12. Форми і методи навчання.

Основними видами навчальних аудиторних занять є **лекції, семінарські заняття, консультації.**

При викладанні **лекційного матеріалу** передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як лекції-бесіди, лекції-візуалізації.

Лекція-бесіда забезпечує безпосередній контакт викладача з аудиторією і дозволяє привернути Вашу увагу до найбільш важливих питань теми лекції, визначити у процесі діалогу особливості сприйняття навчального матеріалу. Ви маєте можливість обмірковувати поставлені запитання, робити самооцінку рівня своєї підготовки, навчитися самостійно формулювати висновки і узагальнення.

Лекція-візуалізація включає візуальну форму подачі лекційного матеріалу технічними засобами навчання. Читання такої лекції зводиться до розгорнутого або короткого коментування викладачем візуальних матеріалів, що переглядаються.

При проведенні **семінарських занять** передбачено поєднання таких форм і методів навчання як робота у малих групах, дискусія, публічний виступ, групові проекти та кейс-завдання.

Ви працюєте з інформацією вдома, зокрема з використанням мережі Інтернет (*див. рекомендовану літературу*), під час занять виконуєте усні та письмові завдання, виступаєте з доповідями і презентаціями, підготовленими як групою так і індивідуально, моделюєте поведінку у конкретних професійних ситуаціях. Програмою курсу передбачено такі проекти:

- Виступ за темою **індивідуального завдання** (тематика і критерії оцінювання див.: *Робоча навчальна програма дисципліни: п.п. 6.1*).

- Виступ-інформування за темами семінарських занять.

13. Оцінювання знань здійснюється відповідно до «Положення про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у Хмельницькому інституті МАУП»

(https://drive.google.com/file/d/1alGsRzbSV_ATM_rOMIaor0hLQdNZx9Uk/view).

Система оцінювання навчальних досягнень

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів	Модуль 1		Модуль 2		Форма контролю
		кількість балів	максимальна кількість балів	кількість балів	максимальна кількість балів	

	в за оди ниц ю		ь балі в			
Відвідування лекцій	1	5	5	6	6	Залік
Відвідування семінарських занять	1	2	2	3	3	
Робота на семінарському занятті	10	2	20	3	30	
Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5	
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	
Виконання ІНДЗ	30	-	-	-	-	
Разом	-		57	69		
Максимальна кількість балів:						156
155:100=1,56. Студент набрав X балів; Розрахунок: X:1,56 = загальна кількість балів.						100

14. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Під час вивчення курсу виконуються 2 самостійні роботи (завдання до самостійної роботи див.: Робоча навчальна програма дисципліни п.п. 6.2).

Критерії оцінювання:

- змістовність – 3 бали
- відповідність темі та вимогам оформлення – 2 бали.

Максимальна кількість балів за самостійну роботу – **5 балів**.

15. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Модульний контроль відбувається в кінці вивчення блоків змістових модулів і здійснюється у вигляді виконання індивідуальних завдань-кейсів за тематикою самостійного вивчення матеріалу відповідного змістового модуля. Під час модульного контролю оцінюються такі компоненти:

- Повнота розкриття теми – 15 балів
- Якість інформації – 5 балів
- Самостійність та креативність – 5 балів

Максимальна кількість балів - **25 балів**.

16. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання:

Залік.

Відбувається у формі надання письмових відповідей та в разі потреби додаткового усного спілкування (Методологічні рекомендації до проведення й оцінювання заліку див. «Положення про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у Хмельницькому інституті МАУП»).

17. Орієнтовний перелік питань для семестрового комплексного контролю (див.: Робоча навчальна програма дисципліни п.п. 6.3).

18. Шкала відповідності оцінок

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
68-74	D	задовільно	
60-67	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання

1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
------	---	--	---

19. Рекомендовані джерела (література):

Основна (базова)

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ДЖЕРЕЛА

1. Конституція України від 28.06.1996. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Декларація про державний суверенітет: Декларація від 16.07.1990 року № 55-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-12>
3. Водний кодекс України: Кодекс України прийнятий від 06.06.1995 року № 213/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/213/95-%D0%B2%D1%80>
4. Земельний кодекс України: Кодекс України прийнятий від 25.10.2001 року № 2768-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14>
5. Про надра: Кодекс України прийнятий від 27.07.1994 року № 132/94-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/132/94-%D0%B2%D1%80>
6. Лісовий кодекс України: Кодекс України прийнятий від 21.01.1994 року № 3852-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3852-12>
7. Кримінальний кодекс України прийнятий від 05.04.2001 р. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
8. Кодекс України про адміністративні правопорушення: прийнятий від 07.12.1984 року № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>
9. Цивільний кодекс України: прийнятий від 16 січня 2003 р. №435-IV. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-iv>
10. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25.06.1991 року № 1264-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12>
11. Про охорону атмосферного повітря: Закон України від 16 жовтня 1992 року №2707-XII. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2707-12>
12. Про рослинний світ: Закон України від 09.04.1999 р. № 591-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/591-14>
13. Про тваринний світ: Закон України від 13.12.2001 р. №2894-III URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2894-14>
14. Про безпечність та якість харчових продуктів: Закон України від 23.12.1997 р. №771/97-ВР. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/771/97-вр>
15. Про питну воду та питне водопостачання: Закон України від 10.01.2002 р. №2918-III. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2918-14>
16. Про Червону книгу України: Закон України від 07.02.2002 р. №3055-III. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3055-14>
17. Про виключну (морську) економічну зону України: // Відомості Верховної Ради України. – 1995. - № 21. - Ст. 152.(зі змінами та доповненнями станом на 2014 рік)
18. Про природно-заповідний фонд України: Закон України від 16.06.1992 р. №2456-XII. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2456-12>
19. Про мисливське господарство і полювання: Закон України від 22.02.2000 р. №1478-XIII. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1478-14>
20. Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи: Закон України від 28 лютого 1991 р. № 796-XII. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/796-12>

21. Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи: Закон України від 27 лютого 1991 р. 791а-XII. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/791a-12>
22. Про ветеринарну медицину: Закон України від 25.06.1992 р. №2498-XII. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2498-12>
23. Про інформацію: Закон України від 2 жовтня 1992 р. №2657-XII. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>
24. Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення: Закон України від 24 лютого 1994 р. №4004-XII. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4004-12>
25. Про захист людини від впливу іонізуючого випромінювання: Закон України від 14 січня 1998 р. №15/98-ВР. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/15/98-вр>
26. Про екологічну експертизу: Закон України від 9 лютого 1995 р. №45/95-ВР. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/45/95-вр>
27. Про пестициди і агрохімікати: Закон України від 2 березня 1995 р. №86/95-ВР URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/86/95-вр>
28. Про поводження з радіоактивними відходами: Закон України від 30 червня 1995 р. №255/95-ВР. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/255/95-вр>
29. Про стандартизацію та сертифікацію. Декрет Кабінету Міністрів України від 10 травня 1993 р. № 46-93. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/46-93>
30. Про відходи: Закон України від 5 березня 1998 р. №187/97-ВР URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/187/98-вр>
31. Про правовий режим надзвичайного стану: Закон України від 16 березня 2000 р. №1550-III. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1550-14>
32. Про стандартизацію: Закон України від 17 травня 2000 р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1315-18>
33. Про зону надзвичайної екологічної ситуації: Закон України від 13 липня 2000 р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1908-iii>
34. Про захист тварин від жорстокого поводження: Закон України від 21 лютого 2006 р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3447-15>
35. Про охорону земель: Закон України від 19 червня 2003 р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/962-15>
36. Про екологічний аудит: Закон України від 24 червня 2004 р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1862-15>
37. Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення: Закон України від 24 лютого 1994 року. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4004-12>

НАВЧАЛЬНІ ПІДРУЧНИКИ ТА ПОСІБНИКИ

38. Андрейцев В.І., Лапечук П.І. Екологічне законодавство України. Київ, Слово, 2007. 260 с.
39. Андрейцев В.І. Екологічне право і законодавство суверенної України: проблеми реалізації державної екологічної політики: монографія. «Нац. гірн. ун-т», Євраз. асоц. правн. шк. та правників, Центр правн. допомоги та дослідж. Донецьк: НГУ, 2011. 373 с.
40. Бригадир В.І. Екологічне право України. Загальна частина: навч. посіб. Харк. нац. ун-т внутр. справ. Харків: Харк. нац. ун-т внутр. справ, 2010. 292 с.
41. Возняк Р.П. Ступень М.Г. Падляк І.М. Земельно-правовий процес. Львів: «Новий світ», 2006. 310 с.
42. Гапотій В.Д. Екологічне право України: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Мелітополь: Вид. будинок ММД, 2014. 178 с
43. Екологічне право України. Академічний курс: Підручник / За заг. ред. Ю.С. Шемшученка. Київ: ТОВ «Видавництво «Юридична думка», 2011. 720 с.
44. Екологічне право України. Академічний курс: підручник для студ. вищих навч. закл. / Г.І. Балюк [та ін.] ; заг. ред. Ю. С. Шемшученко; НАНУ України, Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького, Київ. ун-т права. - 2-ге вид. Київ: Юридична думка, 2012. 720 с.

45. Екологічне право України: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Бондар Л. О. та ін. / за ред. Каракаша І.І. ; Нац. ун-т «Одес. юрид. Акад». Одеса: Фенікс, 2012. 775с.
46. Екологічне право України. Особлива частина: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О. М. Шуміло та ін.; Харк. нац. ун-т внутр. справ. Київ: Центр учбової літератури, 2015. 431 с.
47. Екологічне право України: [підручник : у 2 кн.] / Василь Костицький; Ін-т законодав. передбачень і прав. експертизи. Київ : Коло, 2012 2013. Кн. 2. 2013. 342 с.
48. Екологічне право України. Особлива частина: навч. посіб. для студентів ВНЗ України / О. М. Шуміло та ін.; Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2014. 382 с.
49. Екологічне право : підручник / за ред. А. П. Гетьмана. Харків: Право, 2016. 432 с.
50. Екологічне право : підручник / А.П. Гетьман, Г.В. Анісімова, А.К. Соколова та ін. / за ред. А.П. Гетьмана. Харків: Право, 2019. 552 с.
51. Задахайло Д.Д. Екологічні інновації як форма міжгалузевої конвергенції господарського та екологічного права. Економічна теорія та право. 2016. № 4 (27). С. 145–156.
52. Каракаш І.І., Харитонов Т.Є. (ред.) Земельне право України. Навчальний посібник. Одеса : Юридична література, 2017. 588 с.
53. Кобецька Н.Р. Екологічне право України: Навч. посібник. Київ: Юрінком Інтер, 2012. 352 с.
54. Меліхова О.Ю. Екологічне право України: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О. Ю. Меліхова ; Держ. вищ. навч. закл. «Запоріж. нац. ун-т» М-ва освіти і науки, молоді та спорту України. Запоріжжя : КСК-Альянс, 2012. 233 с.
55. Молодиченко В.В. Екологічне право України: навч. посіб. / В. В. Молодиченко, В. Д. Гапотій, Н. В. Тарусова. Вид. 2-ге , допов. та переробл. Мелітополь: Вид. буд. ММД, 2013. 290 с.
56. Рябець К.А. Екологічне право України: Навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2014. 438 с.
57. Середницька І.А. Екологічне право (в схемах) Альбом схем: Наочний посібник. Одеса: ОДУВС, 2016. 81 с.
58. Шевкунова Є.О. Роль міжнародних неурядових організацій у захисті навколишнього природного середовища. Держава і право. Юридичні і політичні науки. Київ, 2016. Вип. 59. С. 435-442.

Електронні ресурси

<http://zakon.rada.gov.ua> – Законодавство України
<http://www.president.gov.ua> – офіційне інтернет-представництво Президента України
<http://www.kmu.gov.ua> – Урядовий портал (Кабінет Міністрів України)
<http://mvs.gov.ua> – Міністерство внутрішніх справ
<http://www.minjust.gov.ua> – Міністерство юстиції України
<http://www.nbuv.gov.ua> – Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського
<http://ccu.gov.ua> – Офіційний веб-сайт Конституційного Суду України
<http://studrada.com.ua/libonline> – Центральний юридичний портал України
<http://pen.div.co.ua/> – Інститут кримінально-виконавчої служби
<http://www.scilib.univ.kiev.ua> – бібліотека Київського національного університету ім. Тараса Шевченка

Онлайн тренінги:

Побутові відходи – дії зараз!
https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:IRF+WST101+2019_T2/about
Дистанційний курс підвищення кваліфікації «Екологічне право. Екологічна безпека.

Вищий**рівень»**

<https://ecolog-ua.com/events/dystanciynyy-kurs-pidvyshchennya-kvalifikaciyi-ekologichne-pravo-ekologichna-bezpeka-vyshchyu>

Разом: 90 год., з них 22 год. – лекції, 10 год. – семінарські заняття, самостійна робота – 58 год.

Кількість балів за семестр	156 балів									
Модулі	Змістовий модуль I					Змістовий модуль II				
Назва модуля	Загальні положення екологічного права(56)					Особлива частина екологічного права (69)				
Лекції	1 (1 бал)	2 (1 бал)	3 (1 бал)	4 (2 бал)	5 (1 бал)	6 (1 бал)	7 (1 бал)	8 (1 бал)	9 (1 бал)	10 (1 бал)
Теми лекцій	Предмет, метод, принципи та система екологічного права	Екологічні правовідносини	Джерела екологічного права	Право власності на природні ресурси. Право природокористування	Правовий режим використання, відновлення та охорони земель	Правовий режим використання та охорони надр	Правовий режим використання, відтворення та охорони вод	Правова охорона атмосферного повітря	Правовий режим використання, відтворення, захисту та охорони лісів	Правовий режим використання, відтворення та охорони тваринного і рослинного світу
Семінарські і практичні заняття	1 (10 бал)		2 (10 бал)		3 (10 бал)		4 (10 бал)		5 (10 бал)	
Теми семінарських занять	Екологічні правовідносини		Право власності на природні ресурси. Право природокористування		Правовий режим використання, відновлення та охорони земель		Правова охорона атмосферного повітря		Правовий режим використання, відтворення, захисту та охорони лісів	
Самостійна робота	1 (5 балів)				2 (5 балів)					
Поточний контроль	модульна контрольна робота №1 (25 балів)				модульна контрольна робота №2 (25 балів)					
Підсумковий контроль	Розрахунковий коефіцієнт: 1,56									